

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-педагогічної роботи

«_____» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психофізіологія підготовки бакалаврів

що викладається в межах ОПП Олігофренопедагогіка. Психокорекційна педагогіка першого(бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності 016 Спеціальна освіта спеціалізація 016.02 Олігофренопедагогіка

2023 навчальний рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Кафедрою спеціальної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка Робоча програма з дисципліни “психофізіологія ” для студентів за напрямом підготовки 016 «Спеціальна освіта».

РОЗРОБНИК РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ: *Андрейко Богдана Володимирівна*, к.психол.наук, доцент кафедри спеціальної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка..

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 року

Завідувач кафедри _____ (Островська К.О.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Схвалено Вченою радою факультету педагогічної освіти
Протокол від № 1 від «30» серпня 2023 року

“ _____ ” _____ 2023 року Голова _____ доц. Герцюк Д.Д.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва) Напрямок підготовки 016 «Спеціальна освіта» (шифр і назва)	Нормативна
Модулів – 3	Напрямок <u>016 “Спеціальна освіта”</u> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів – 3	Спеціальність Спеціальна освіта	1-й
Курсова робота – немає		<i>Семестр</i>
Загальна кількість годин - 90		1-й
		<i>Лекції</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 1,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	32 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		32 год.
		<i>Лабораторні</i>
		-
		<i>Самостійна робота</i>
		28 год.
<i>ІНДЗ: –</i>		
		<i>Вид контролю – іспит</i>

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Метою вивчення нормативної дисципліни «Психофізіологія» є ознайомлення студентів із фізіологічним забезпеченням організму людини

психічних явищ на системному, анатомічному, клітинному і молекулярному рівнях.

2.2. Завданнями курсу передбачено

- ознайомлення студентів із закономірностями психофізичного розвитку та проявами психічних процесів;
- формування у студентів вміння вирішувати професійні завдання в галузі діагностико-консультативної, корекційної, реабілітаційної діяльності в рамках психолого-педагогічного супроводу осіб з обмеженими можливостями;
- сприяння формуванню у студентів позитивного та гуманного ставлення до осіб з особливими потребами, ґрунтованого на розумінні та прийнятті не лише їхніх вад, але також потенціалу розвитку.

Результатом впровадження курсу в навчальну програму підготовки психологів є забезпечення професійного моніторингу психофізичного та соціального розвитку осіб з вадами розвитку, здійснення ранньої комплексної діагностики порушень та організація ефективного психолого-педагогічного супроводу у сучасному освітньому просторі, гуманізація ставлення суспільства до осіб з особливими потребами, забезпечення включення таких осіб до всіх суспільних процесів.

2.3. Компетентності (за освітньою програмою)

2.3.1. Загальні компетентності

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

2.4. Програмні результати навчання (за освітньою програмою)

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуальнотипологічних відмінностей.

РН 8. Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні питання спеціальної психології

Тема 1. Предмет психофізіології. Методи психофізіологічних досліджень.

Розвиток та взаємовплив психології та фізіології. Методи психофізіологічних досліджень (біоструми, імпеданс, електроенцефалографія, електроокулографія, електроміографія, електрокардіографія, магнітоенцефалографія та позитронно-емісійна томографія).

ЛІТЕРАТУРА

1. Кабанюк В.О., Гаврилькевич В.К. Психофізіологія: навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2006. – 200 с.
2. Кокун О.М. Психофізіологія. К: Центр навчальної літератури, 2006 - 184 с.

Тема 2. Системи управління рухами.

Типи рухів. Координація рухів, вироблення рухових навиків. Центральні апарати управління рухами. Схема тіла та система внутрішнього уявлення. Танцювальна та тілесна терапія – психофізіологічна основа.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кабанюк В.О., Гаврилькевич В.К. Психофізіологія: навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2006. – 200 с.

Тема 3. Психофізіологія мотивації та емоцій.

Функції емоцій. Структури мозку, які реалізують функції емоцій. Вплив емоцій на діяльність та функціонування людини. Мотиваційна система людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кокур О.М. Психофізіологія. К.: Центр навчальної літератури, 2006 – 184 с.

Тема 4. Психофізіологія уваги.

Стимули і реакція. Нервова модель стимулу. Нейрофізіологічні механізми уваги. Структурно-функціональна організація уваги. Роль гамма- та бета – хвиль в організації процесу уваги. Очно-рухові реакції. Соціальна основа уваги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кокур О.М. Психофізіологія. К.: Центр навчальної літератури, 2006 – 184 с.

Тема 5. Психофізіологія пам'яті.

Часова організація пам'яті. Стан енграми. Оперативна та довготривала пам'ять. Молекулярні механізми пам'яті. Дискретність мнемічних процесів. Обсяг та швидкодія пам'яті. Нейронні коди пам'яті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кокур О.М. Психофізіологія. К.: Центр навчальної літератури, 2006 – 184 с

Тема 6. Мовлення та мова.

Лексика, обробка слів та словосполучень. Орфографія, фонологія, морфологія, семантика. Речення. Синтаксис. Продукування мови та мовлення. Орфографія, фонологія, морфологія, семантика. Речення. Синтаксис. Продукування мови та мовлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коқун О.М. Психофізіологія. К.: Центр навчальної літератури, 2006 - 184 с.

Тема 7. Апаратні методи стимуляції мозку.

Магнітна транскраніальна стимуляція мозку. Мікрополяризація. Томатіс-терапія. Апаратне забезпечення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Островська К.О., Островський І.П. Основи психолого-педагогічної та медичної діагностики дітей із спектром аутистичних порушень. Навчальний посібник. – Львів, Тріада плюс, 2015. – 228 с.
2. Прикладна психологія: навчальний посібник / В.М. Павленко, І.В. Кряж, О.Л. Луценко та ін. ; за ред.. В.М. Павленко. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 532 с. (глава «Психофізіологія»)

Тема 8. Психофізіологічний вплив на імунітет.

Вроджений та клітинно-опосередкований імунітет. Психофізіологічні впливи на імунну функцію. Вплив стресу на імунітет. Гормони та імунітет. Настрій, депресія, психотерапевтичні інтервенції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прикладна психологія: навчальний посібник / В.М. Павленко, І.В. Кряж, О.Л. Луценко та ін. ; за ред.. В.М. Павленко. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 532 с. (глава «Психофізіологія»)

Тема 9. Клінічна психофізіологія.

Депресія. Шизофренія. Порушення внутрікіркових зв'язків – основа патогенетичних механізмів шизофренії та депресії.

Література

2. Коқун О.М. Психофізіологія. К.: Центр навчальної літератури, 2006 – 184 с.

3. Хрестоматія з психофізіології / Ред.-упоряд. Е. Н. Соколов, А. М. Чернорізов. М. : УМК "Психологія", 2001.

4. Попов Ю. В., Вид В.Д. Сучасна клінічна психіатрія.- СПб. : ТОВ Вид-во «Річ», 2002.- 402 с.

Тема 10. Соціальна психофізіологія.

Від соціобіології – до соціальної психофізіології. Об'єднання індивідумів у громади.

Література

1. Психофізіологія: навчальний посібник / М. Ю. Макарчук, Т. В. Куценко, В.І. Кравченко, С.А.Данилов – К. : ООО «Інтерсервіс» , 2011. – 329 с.
2. Онтогенез психофізіологічних функцій людини. – Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук, Київ, 2001.- 317 с. 15.
3. Основи професійного відбору військових спеціалістів та методики вивчення індивідуальних психофізіологічних відмінностей між людьми. - К.: Ін-т 327 фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України, Науководослідний центр гуманітарних проблем Збройних Сил України, 2006. – 395 с.

	6	2	2			2						
Курсова робота	Немає											
Усього годин	90	32	32			26						

Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет психофізіології. Методи психофізіологічних досліджень.	2
2	Системи управління рухами.	2
3	Психофізіологія мотивації та емоцій.	4
4	Психофізіологія уваги.	2
5	Психофізіологія пам'яті.	2
6	Мовлення та мова.	2
7	Апаратні методи стимуляції мозку.	2
8	Психофізіологічний вплив на імунітет.	2
9	Клінічна психофізіологія.	2
10	Соціальна психофізіологія.	2
	Разом	22

Тема 1. Предмет психофізіології. Методи психофізіологічних досліджень.

- Назвіть предмет, цілі та завдання психофізіології.
- Дайте характеристику напрямів психофізіології.
- З якими науками пов'язана психофізіологія? Розкрийте їх зв'язок.
- Проаналізуйте предмет та завдання психофізіології.

- Аналіз наукових джерел (групова робота)

ЛІТЕРАТУРА

1. Коkun О.М. Психофізіологія. К.: Центр навчальної літератури, 2006 – 184 с.
2. Хрестоматія з психофізіології / Ред.-упоряд. Е. Н. Соколов, А. М. Чернорізов. М. : УМК "Психологія", 2001.

Тема 2. Системи управління рухами.

- Прокласифікуйте рухові рефлекси.
- Проаналізуйте теорію сенсорних корекцій.
- Як здійснюється формування програми руху?

ЛІТЕРАТУРА

- 1 Коkun О.М. Психофізіологія. К.: Центр навчальної літератури, 2006 – 184 с.

Тема 3. Психофізіологія мотивації та емоцій.

- Які функції емоцій?
- Які структури мозку реалізують функції емоцій?
- Який вплив мають емоції на діяльність людини?

ЛІТЕРАТУРА

1. Коkun О.М. Психофізіологія. К.: Центр навчальної літератури, 2006 – 184 с.

Тема 4. Психофізіологія уваги.

- Розкрийте поняття “психофізіологія уваги”.
- Проаналізуйте нервову модель стимулу.
- Яка роль гамма- та бета – хвиль в організації процесу уваги?
- Охарактеризуйте нейрофізіологічні механізми уваги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. –С.71-86.
2. Онтогенез психофізіологічних функцій людини. – Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук, Київ, 2001.- 317 с.

Тема 5. Психофізіологія пам'яті.

- Розкрийте поняття “психофізіологія пам'яті”.
- Охарактеризуйте нейронні коди пам'яті.
- Проаналізуйте молекулярні механізми пам'яті
- Які особливості оперативної пам'яті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальна психологія: Підручник / [О.В.Скрипченко, Л.В. Волинська, З.В. Огороднійчук та ін.]. – К.: Либідь, 2005. – 464 с. – С. 198 – 210.

Тема 6. Мовлення та мова.

- Проаналізуйте поняття мови та мовлення.
- Складіть алгоритм формування звуків (словосполучень, речень).

ЛІТЕРАТУРА

1. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник / Михайло Петрович Кочерган. – К: Видавничий центр «Академія», 2003. – 463 с.
2. Мельничук О.С. Мова як суспільне явище і як предмет сучасного мовознавства / Олександр Савич Мельничук // Мовознавство. – Науковий вісник Ужгородського національного університету 1997. – № 2-3. – С.13

Тема 7. Апаратні методи стимуляції мозку.

- Які функції виконує томатіс-терапія.
- Що таке магнітна транскраніальна стимуляція мозку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Островська К.О., Островський І.П. Основи психолого-педагогічної та медичної діагностики дітей із спектром аутистичних порушень. Навчальний посібник. – Львів, Тріада плюс, 2015. – 228 с.
2. Прикладна психологія: навчальний посібник / В.М. Павленко, І.В. Кряж, О.Л. Луценко та ін. ; за ред.. В.М. Павленко. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 532 с. (глава «Психофізіологія»)

Тема 8. Психофізіологічний вплив на імунітет.

- Які особливості психофізіологічного впливу на імунітет?
- Який вплив має стрес на імунітет?

- Розкрийте поняття депресії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прикладна психологія: навчальний посібник / В.М. Павленко, І.В. Кряж, О.Л. Луценко та ін. ; за ред.. В.М. Павленко. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 532 с. (глава «Психофізіологія»).

Тема 9. Клінічна психофізіологія.

- Проаналізуйте поняття порушення внутрікіркових зв'язків як основи патогенетичних механізмів шизофренії та депресії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кокун О.М. Психофізіологія. К.: Центр навчальної літератури, 2006 – 184 с.
3. Хрестоматія з психофізіології / Ред.-упоряд. Е. Н. Соколов, А. М. Чернорізов. М. : УМК "Психологія", 2001.

Тема 10. Соціальна психофізіологія.

- Порівняйте поняття соціобіологія та соціальна психофізіологія.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Психофізіологія: навчальний посібник / М. Ю. Макарчук, Т. В. Куценко, В.І. Кравченко, С.А.Данилов – К. : ООО «Інтерсервіс» , 2011. – 329 с.
- 2.Онтогенез психофізіологічних функцій людини. – Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук, Київ, 2001.- 317 с. 15.

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	немає	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

1	Предмет психофізіології. Методи психофізіологічних досліджень.	1
2	Системи управління рухами.	1
3	Психофізіологія мотивації та емоцій.	2
4	Психофізіологія уваги.	2
5	Психофізіологія пам'яті.	2
6	Мовлення та мова.	2
7	Апаратні методи стимуляції мозку.	2
8	Психофізіологічний вплив на імунітет.	2
9	Клінічна психофізіологія.	2
10	Соціальна психофізіологія.	2
	Разом	18

Завдання до самостійної роботи:

- 1) підготовка до семінарських занять,
- 2) опрацювання та інтерпретація результатів практичної роботи,
- 3) виконання індивідуального завдання
- 4) підготовка до модульних робіт,
- 5) підготовка до іспиту.

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання (в межах самостійної роботи протягом семестру)

Різновиди індивідуальних завдань(:

1) Реферат – робота передбачає огляд та аналіз літературних джерел з певної проблематики, має містити власну думку автора.

Приблизна тематика рефератів:

1. Межі компенсації для різних форм порушеного розвитку
2. Сучасний стан розвитку спеціальної психології в зарубіжних країнах
3. Функції психолога у розвитку слухового сприймання та розвитку мовлення учнів з вадами слуху
4. Етико-психологічні засади спілкування з особами із вадами слуху
5. Психологічні бар'єри у міжособистісній взаємодії зрячих та осіб із вадами зору

6. Психічний розвиток сліпоглухонімої дитини
7. Елективний мутизм. Причини, особливості. Шляхи допомоги.
8. Особливості психологічної роботи з дитиною із заїканням. Поради батькам та педагогам
9. Особливості спілкування психолога з батьками дітей-аутистів.
10. Техніки ,які застосовуються під час терапії сенсорних розладів дітей-аутистів.
11. Особливості роботи з аутистичною дитиною за методом Шоплера.
12. Застосування програми TEACCH для адаптації аутистичних дітей?
13. Застосування методу відео тренінгу для допомоги родинам аутистичних дітей?
14. Психолого-педагогічний супровід аутистичної дитини в інклюзивному класі. Загальні положення та досвід роботи.
15. Метод підтримувальної комунікації як метод налагодження продуктивної взаємодії з дітьми-аутистами;
16. Психодіагностичний інструментарій уточнення діагнозу ГРДУ
17. PECS (Picture Exchange Communication System) – альтернативна система комунікації з дітьми з розладами аутистичного спектру.
18. Гендерні особливості та вікова динаміка гіперкінетичного розладу», «Моделі допомоги дитині з ГРДУ,
19. Основні засади допомоги сім'ям з дитиною, яка страждає на ГРДУ,
20. Допомога дитині з гіперкінетичним синдромом в умовах інклюзивного навчання в загальноосвітній школі

Вимоги до написання та презентації реферату: обсяг – не менше 7 сторінок друкованого тексту на папері формату А4, (не менше 10 сторінок рукопису). Шрифт - Times New Roman, 14 кегль, 1,5 інтервал. Поля: 2*2*2*2, Титульна сторінка, список літературних джерел – не менше 3 посилань. Робота має містити практичні приклади розладів, які розглядаються. Реферат презентується на практичному занятті, доповідь ілюструється презентацією, виконаною у програмі Power Point.

Оцінювання – 10б (4б – зміст; 2б – оформлення, відповідне до вимог; 4б – доповідь, презентація).

2) Аналіз клінічного випадку: даний вид роботи передбачає аналіз описаного у науковому джерелі реального клінічного випадку, що включає в себе: анамнез, історію хвороби, психічний статус хворого, скарги під час звернення, постановку діагнозу. Аналізуючи випадок необхідно:

- Виділити основні чинники (причини) патологічного розвитку, обґрунтувати свою думку;
- Проаналізувати структуру дефекту (порушень);
- Простежити за динамікою (розвитком та трансформацією) патологічних симптомів;
- Виділити чинники та умови, за яких розгорталася яскрава патологічна симптоматика;
- Виділити чинники та умови, за яких спостерігалася позитивна динаміка;
- Сформулювати заключення та психологічні рекомендації щодо корекції порушень;

Вимоги до виконання та презентації: обсяг – не менше 5 сторінок друкованого тексту на папері формату А4, (не менше 6 сторінок рукопису). Шрифт - Times New Roman, 14 кегль, 1,5 інтервал. Поля: 2*2*2*2, Титульна сторінка, літературне джерело, з якого був взятий клінічний випадок. Індивідуальне завдання презентується на практичному занятті, доповідь ілюструється презентацією, виконаною у програмі Power Point.

Оцінювання – 10б (5б – зміст; 1б – оформлення, відповідне до вимог; 4б – презентація).

Вимоги: обсяг – не менше 7 сторінок друкованого тексту на папері формату А4, (не менше 10 сторінок рукопису). Шрифт - Times New Roman, 14 кегль, 1,5 інтервал. Поля: 2*2*2*2.

Оцінювання – 10б (5б – зміст; 1б – оформлення, відповідне до вимог; 4б – доповідь, презентація).

4) Психологічний аналіз кінострічки– вид роботи, який передбачає аналіз проблематики порушеного розвитку, яка висвітлюється у кінострічці. Аналіз передбачає психологічну характеристику героїв, які мають проблеми у розвитку, труднощі, з якими герої зустрічалися на своєму життєвому шляху, шляхи подолання труднощів, шляхи компенсації вад розвитку тощо.

Приклади кінострічок для аналізу(:

1. Майбутнє інвалідів (Ограниченное будущее), Німеччина (1971);
2. Людина, яка сміється, Франція (2012);
3. Бен Ікс, Бельгія (2017);
4. Людина дощу, США (1988);
5. Адам, США (2009).

Вимоги: обсяг – не менше 7 сторінок друкованого тексту на папері формату А4, (не менше 10 сторінок рукопису). Шрифт - Times New Roman, 14 кегль, 1,5 інтервал. Поля: 2*2*2*2.

Оцінювання – 10б (5б – зміст; 1б – оформлення, відповідне до вимог; 4б – доповідь, презентація).

10. Методи навчання

- 1) За джерелом інформації:
 - Словесні: лекція, пояснення, розповідь, бесіда.
 - Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
 - Практичні: вправи, аналіз клінічних описів
- 2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
- 3) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з першоджерелом; виконання індивідуальних навчальних проєктів.
- 4) Оцінювання: протягом вивчення дисципліни (відповідно до розкладу занять і графіку модульного контролю):
 - методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, колоквіум.
 - методи письмового контролю: модульне письмове опитування; підсумкове письмове тестування, есе;
 - методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

11. Методи контролю

Орієнтовні питання для підсумкового контролю та зразки тестів.

1. Методи в психофізіологічних дослідженнях.
2. Основи сенсорики та сприйняття.
3. Нейронні механізми сприйняття.
4. Сприйняття кольору з позиції векторної моделі обробки інформації.
5. Проблема уваги у психофізіології.
6. Характеристики і види уваги.
7. Автоматичні і контрольовані процеси обробки інформації.
8. Мимовільна увага.
9. Потенціали які пов'язані з подіями як кореляти мимовільної уваги.
10. Довільна увага.
11. Фізіологічне і психологічне значення смаку і запаху їжі для людини
12. Сучасні дослідження підпорогового сприйняття
13. Психофізіологічні концепції уваги
14. Рухова діяльність і розвиток людини
15. Сучасні методи психофізіологічного відбору
16. Діагностика стану при здійсненні психофізіологічного забезпечення діяльності
17. Моніторинг психофізіологічного стану
18. Значення емоцій в життєдіяльності людини
19. Емоції і спілкування
20. Сучасні теорії емоцій
21. Спостереження за проявом емоцій
22. Суспільна та трудова діяльність у розвитку свідомості людини
23. Історія розвитку наукових поглядів на свідомість
24. Несвідоме – як психічний феномен
25. Сон у життєдіяльності людини
26. Психофізіологічні механізми пам'яті
27. Мовлення у філо- та онтогенетичному розвитку людини
28. Мислення як психофізіологічний процес
29. Мова і свідомість
30. Системний підхід в психофізіології
31. Психофізіологічні зміни при виконанні діяльності
32. Медико-біологічні фактори ефективності професійної діяльності спеціалістів
33. Типи взаємин психіки і вегетатики
34. Адаптація та її значення в системі психофізіологічного забезпечення
35. Нейроімунна психофізіологія.
36. Педагогічна психофізіологія.
37. Соціальна психофізіологія.

Питання для поточного контролю.

Змістовий модуль 1: питання 1-20;

Змістовий модуль 2. : питання 20-37;

Зразки тестових завдань:

1. Назвіть рівні протікання компенсаторних процесів:
 - а) нижчий, середній, високий, недостатній;
 - б) біологічний, психологічний, психо-соціальний, економічний;
 - в) адекватний, неадекватний, достатній;
 - г) **біологічний, психологічний, психо-соціальний, соціальний;**
 - д) жодна відповідь не є правильною.

2. Назвіть вченого, який намагався обґрунтувати гіпотезу про те, що основна причина ідіотії полягає у порушенні сенсорних функцій, від так, розвиток сенсорики має бути необхідною та первинною ланкою у системі медико-педагогічного втручання при ідіотії:

а) Ж.Е. Ескіроль;

б) Ф. Пінель;

в) Ж. Ітар;

г) Е. Крепелін;

д) жодна відповідь не є правильною.

3. Ранній час ушкодження в онтогенезі, дифузні ураження незрілого мозку внаслідок внутрішньоутробних, родових і ранніх постнатальних впливів, домінування явищ ретардації в асинхронії розвитку, найбільше відставання у розвитку простежується за шкалою інтелекту, комунікації – це є характерні ознаки наступної варіації дизонтогенезу:

а) затримка психічного розвитку;

б) пошкоджений розвиток;

в) стійкий тотальний недорозвиток;

г) спотворений розвиток;

д) дефіцитарний розвиток;

е) жодна відповідь не є правильною.

4. В осіб з розладами аутистичного спектру наявні вроджені перцептивні чи когнітивні порушення, що унеможливають їхнє нормальне спілкування та взаємодію з іншими. Такий погляд на проблему аутизму пропонує теорія:

а) емоційно-когнітивного функціонування (теорія розуму);

б) біологічної обумовленості розладів;

в) імунологічна концепція;

г) класична «Канерівська» теорія;

д) соціокультурна теорія;

е) жодна відповідь не є правильною.

Оцінювання семінарських занять За одне семінарське заняття студент може максимально отримати 2 бали (див. табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл балів за семінарські заняття

Вимоги	Бали
Повна відповідь, не заглядаючи у конспект (підручник)	1
Повна відповідь, заглядаючи у конспект (підручник); неповна відповідь; доповнення	0,5
Неправильна відповідь	0
Участь у груповій роботі, ознайомлення із психодіагностичними методиками діагностики емоційно-вольової сфери, ознайомлення з методами регуляції емоційно-вольової сфери.	1

Максимально за семінарські заняття студенти упродовж семестру можуть отримати **28 балів**.

Оцінювання змістових модулів. Тести складаються на основі питань відповідних тем. Правильна відповідь за кожне тестове питання оцінюється в один бал. Модулі складають у модульний тиждень під час семінарських занять викладачеві, який проводить заняття. За кожен модуль студенти можуть максимально набрати 12 балів. У підсумку виводиться середнє арифметичне за три модулі. У підсумку за семестр студенти за тестові завдання можуть максимально отримати **12 балів**.

Оцінювання індивідуальної роботи:

Реферат - 10б (4б – зміст; 2б – оформлення, відповідне до вимог; 4б – доповідь, презентація);

Аналіз клінічного випадку - – 10б (5б – зміст; 1б – оформлення, відповідне до вимог; 4б – презентація);

Психологічний аналіз художнього твору чи наукової монографії 10б (5б – зміст; 1б – оформлення, відповідне до вимог; 4б – доповідь, презентація);

Психологічний аналіз кінострічки - 10б (5б – зміст; 1б – оформлення, відповідне до вимог; 4б – доповідь, презентація).

12. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Зміст. модуль 2				Змістовий модуль 3						
T1	T1	T1	T1	T1	T1	T1	T1	T1	T1	T1	T1	T1	T1	50	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4		
2	2	4	2	6	2	2	2	6	2	2	2	2	14		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		Залік
A	90 – 100	5	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>	
C	71-80		<i>Добре</i>	
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>	
E	51-60		<i>Достатньо</i>	

13. Методичне забезпечення

1. Андрейко Б.В. Програма лекційних та практичних занять з дисципліни „Спеціальна психологія”.

2. Рекомендована література

3.

- Андрейко Б.В. Основні аспекти формування класифікації порушення розвитку дитини // Проблеми сучасної психології. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. Вип. 33. 2016. С. 24-34.
- Скрипник Т.В. Феноменологія аутизму: Монографія. – К.: Видавництво “Фенікс”, 2010. – 320 с.
- Андрейко Б.В. Соціальні проблеми, що детермінують емоційні стани батьків дитини з порушенням розвитку / Андрейко Б.В. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: психологічні науки. Вип.1. 2016. С. 156-160.
- Андрейко Б.В. Несприятливий прогноз розвитку дитини раннього віку / Андрейко Б.В. // Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. Т. 3. Вип. 11. 2015. С. 201-218.
- Кабанюк В.О., Гаврилькевич В.К. Психофізіологія: навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2006. – 200 с.
- Кокурн О.М. Психофізіологія. К.: Центр навчальної літератури, 2006 – 184 с.
- Луценко О.Л. Психофізіологія: прикладні аспекти: навчально-методичний посібник. – Х.: ХНУ імені Каразіна, 2011. – 48 с.
- Островська К.О., Островський І.П. Основи психолого-педагогічної та медичної діагностики дітей із спектром аутистичних порушень. Навчальний посібник. – Львів, Тріада плюс, 2015. – 228 с.

- Прикладна психологія: навчальний посібник / В.М. Павленко, І.В. Кряж, О.Л. Луценко та ін. ; за ред.. В.М. Павленко. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 532 с. (глава «Психофізіологія»)
- Тітов І.Г. Вступ до психофізіології. – К.: Академвидав, 2011. – 296 с.
 - Філіппов М.М. Психофізіологія людини. К.: МАУП, 2003. – 136 с.

15. Інформаційні ресурси

Для студентів створена електронна бібліотека, яка записана на CD – диску (на даному диску знаходяться літературні джерела, подані у списку базової та допоміжної літератури).

Із науковими публікаціями студенти можуть ознайомлюватися у мережі Інтернет за наступними посиланнями:

<http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/diti-z-osoblivimi-potrebami/>

<http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=5718>

<http://www.openlife.lviv.ua/>

<http://www.dcp.com.ua/>

<http://ehhttp://naiu.org.ua/ducation-inclusive.com/>

<https://www.facebook.com/vgonaiu/>

16. Міждисциплінарні зв'язки.

Курс «Основи спеціальної психології» пов'язаний з курсами загальної психології, педагогічною психологією, віковою психологією, патопсихологією, нейропсихологією, клінічною психологією, соціальною психологією.